

V srpnu společně oslavíme 660 let obce

V sobotu 14. srpna 2010 se v rámci oslav výročí 660 let od první zmínky o obci uskuteční I. sraz rodáků a bývalých obyvatel obce Malá Morava. V rámci této významné události proběhne také svěcení nových obecních symbolů.

Celodenní kulturní program bude probíhat na fotbalovém hřišti v Malé Moravě, místní části Podlesí. Před nepřízní počasí budeme chráněni krytými pódií a stany pro všechny návštěvníky. Vedle bohatého kulturního programu, hudebních vystoupení, dětských atrakcí, různých soutěží a ukázek zásahů složek integrovaného záchranného systému, bude pro návštěvníky, kteří se budou chtít podívat se po jednotlivých zákoutích obce, kulturních a historických památkách, připravena speciální autobusová doprava. Na závěr oslavy nebude chybět ani slavnostní ohňostroj a taneční zábava.

K výročí založení obce bude vydán almanach, který by měl být oslavným připomenutím nejenom výročí založení Malé Moravy, ale i jednotlivých obyvatel dřívějších i současných. Z těchto důvodů bych rád požádal o spolupráci a pozval k tvorbě almanachu všechny z vás, kteří máte ve svých soukromých archivech různé historické i současné fotografie z obce, články z tisku, různé povídky a historky týkající se naší vesnice a okolí a další zajímavé materiály. Byly bychom rádi, kdybyste nám kopie těchto materiálů poskytli ke zveřejnění. Všichni poskytovatelé materiálů budou v almanachu uvedeni. V rámci oslav výročí se uskuteční také výstava

historických fotografií a drobných předmětů z obce. Také bych vás rád požádal o kontakty na bývalé občany obce, kteří budou rovněž jednotlivě pozváni.

Za organizátory tohoto setkání věřím, že se

vám pobyt v naší-vaší obci bude líbit a že si z něho odnesete spousty pěkných vzpomínek.

Antonín Marinov, starosta

Reprodukce dobové pohlednice Skleného a Malé Moravy z první poloviny minulého století

Sníh, sníh, sníh...

Toto slovo slyšíme v letošním roce velice často. Bohatá sněhová nadílka se nejvíce líbí dětem a lyžařům a nejméně řidičům. Často čteme a slyšíme ve sdělovacích prostředcích varování o přívalech sněhu, ale podle starších záznamů nejde o nic výjimečného. Vždy jsou roky bohaté na déšť a sníh a pak zase naopak.

Podle místní poválečné kroniky v polovině dubna r. 1962 teplota vystoupala až na 25 ° C. Ke konci měsíce však teploty klesly pod bod mrazu a padal sníh. Sníh napadl i 1. června 1962. Tuhá a dlouhá zima byla v letech 1963, 1964. Bohatá však byla úroda lesních plodin. Roku 1965 byl krásný podzim. Sníh napadl již v listopadu, ale v prosinci bylo teplo a deštivo. Podle místních pamětníků zmrzly brambory i v červnu.

Neustále se připomíná globální oteplování. Jistě má na to vliv i naše chování vůči přírodě, ale vždy byly povodně a sucha, déšť, zemětřesení a silné vichřice. Ať již sněhové či deštivé.

Nestavěla se velká města a proto nebyly tak velké finanční škody a tolik lidských obětí. Nebyly výškové budovy, ale přízemní domky. Dnes se používají těžké stavební materiály (beton, železo, cihly). Chrání lépe např. před mrazem, nebo naopak teplem, ale svou vlastní vahou pak způsobí mnohem větší škody. Naše tělo nevydrží váhu betonu či železa, pokud nás zavalí. Doškovou střechu roznesl vítr po celé vsi či poli, ale víc neublížil.

Snad letošní sněhová nadílka nás bude opouštět postupně bez hrozby povodní a sesuvu půdy a v létě naopak nebude sucha a příliš teplo. Prostě by se nám líbilo počasí „tak akorát“.

Možná po přečtení tohoto čísla našeho občasníku budeme na sníh vzpomínat už jen nad podobnými fotografiemi, jako je tato s opravdickým iglú.

Jaroslava Cehová

Obec získala další zajímavou nemovitost

Obec Malá Morava do svého vlastnictví získala další zajímavou nemovitost.

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 17. 8. 2009 souhlasila s bezúplatným převodem nemovitého majetku, stavby kaple svaté Trojice, do vlastnictví obce Malá Morava. Provedením převodu byl pověřen ministr zemědělství.

Obec Malá Morava tak v prosinci 2009 na základě darovací smlouvy získala zajímavou budovu lesní kaple. Jedná se o kamennou mariánskou poutní kapli sv. Trojice na úpatí vrchu Jeřáb, v nadmořské výšce 862 m n. m. Podle pověsti byla původní dřevěná kaple v roce 1746 vystavěna jako poděkování obyvatel nedalekého města Králík za záchranu před Prusy ve Slezských válkách.

Nynější objekt byl vystavěn v roce 1898. Každým rokem se zde pravidelně konají významné poutní slavnosti. V okolí kaple jsou také radioaktivní prameny. Nejznámějším z nich je udržovaný Rudolfův pramen.

Záměrem obce je prohlásit kapli za nemovitou kulturní památku a zpřístupnit ji jako jeden z nejzajímavějších turistických cílů v obci široké veřejnosti. Také by se zde mělo dále pokračovat v tradici poutního místa.

www.obecmalamorava.cz

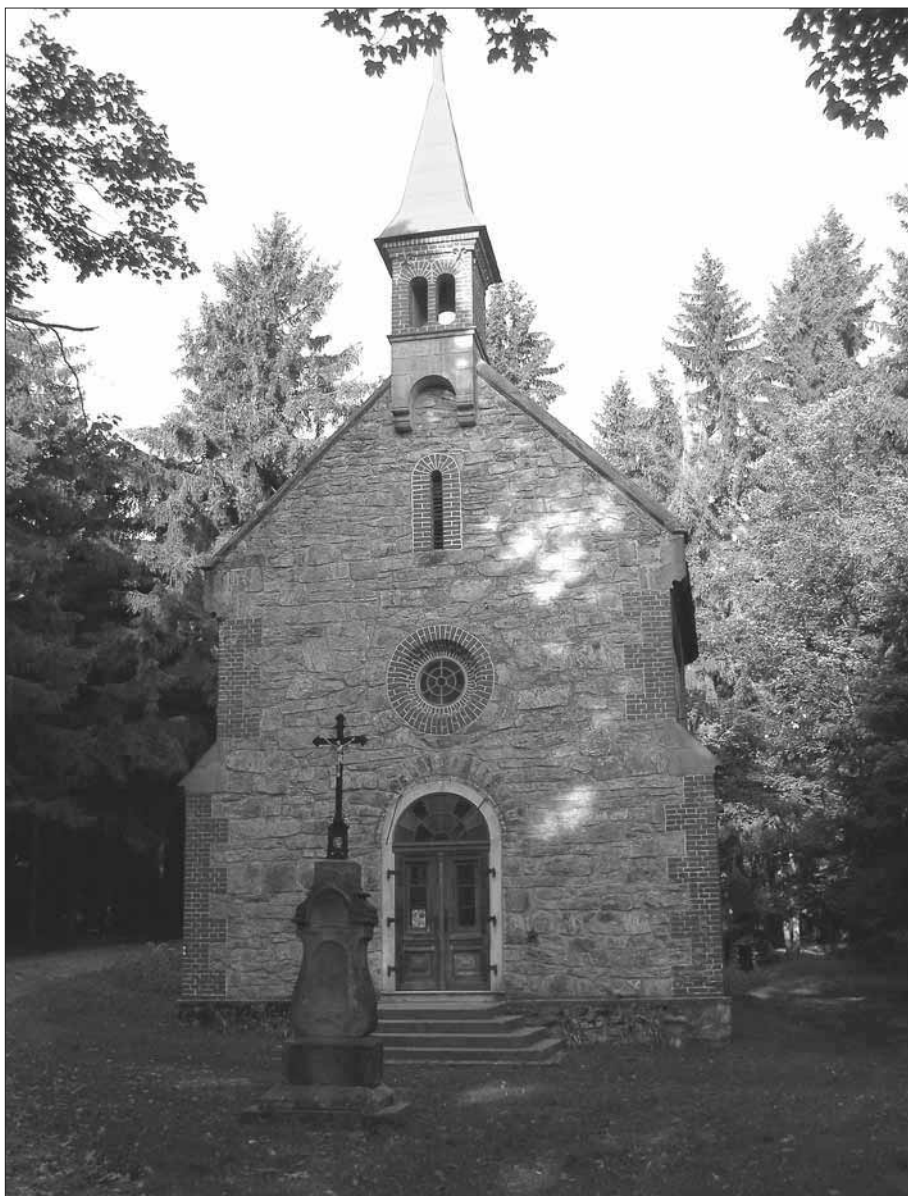
Obrázky nacistů na webu

Kdo letos navštívil webové stránky naší obce (www.obecmalamorava.cz), byl možná nemile překvapen, že ve fotogalerii objevil snímky z návštěvy Adolfa Hitlera v Králíkách v roce 1938 a s nimi obrázky pochodu jících nacistů. Pomineme-li fakt, že nejsme součástí Králík, ale samostatnou obcí, je přinejmenším k zamyšlení, proč nic podobného nenajdeme na stránkách města Králíky.

Když jsem si obecní web prohlížel, nenašel jsem tam naopak obrázky z našeho hřbitova na Malé Moravě. Právě tady je hrob vojína Václava Mařana, který na Sušině, v katastru Skleného, v roce 1938 zahynul. Také mnoho jiných vojáků i civilistů položilo svoje životy za vlast a demokracii po celé naší vlasti.

Nevím, čím si Hitler vysloužil výsadu být na našich obecních webových stránkách. Možná je to historická zajímavost, ale má k naší obci jen pochybný vztah (i když za války patřila pod landrát Králíky). Spíše se ptám, jestli nebyly životy našich vlastních, československých vojáků položeny zbytečně.

Petr Mahel

Proč shazovat sníh ze střech

Podle statiků si mohou majitelé větších objektů sami prověřit zatížení střechy, které vychází z obecných pravidel.

Po výstupu na střechu je nutné označit prostor 1×1 metr, sníh lopatou vyházet do pytle a celý obsah zvážít. Pokud váha sněhu překročí 50 kg, měla by být střecha uklizena.

Při úklidu sněhu ze střech si rozmyslete postup prací. Vyvarujte se nahrnutí sněhu

na jedno místo střechy nebo na jeho okraje. Postupujte systematicky a dávejte pozor při shazování sněhu ze střech do okolí budov. Pozor na chodce a přihlížející.

Zdroj: internet

Ze sněhových hromad mají největší radost děti. Právě iglú vyrostlo na Podlesí.

Komunální volby 2010

Občasník Devítka je financován ze zdrojů naší obce. Rádi bychom proto avizovali náš záměr poskytnout prostor všem volebním stranám, které se zúčastní letošních podzimních komunálních voleb.

K dispozici budou mít celou jednu stranu. Tu mohou využít nejen pro představení svých kandidátů, ale také svého volebního programu. Uvítáme jejich vlastní grafické zpracování. To vše by mělo být v rámci obecně platných zásad slušnosti a politické korektnosti.

Speciální volební příloha by měla vyjít v třetím či čtvrtém letošním vydání Devítky.

Malá Morava vlastní čtyři řopíky

Obec Malá Morava získala v roce 2009 od Ministerstva obrany ČR do svého vlastnictví čtyři objekty lehkého vojenského opevnění vzor 37 v k. ú. Malá Morava, tzv. řopíky.

Řopík je lidový název pro železobetonový

odolný objekt lehkého opevnění vzor 37 budovaného v rámci výstavby československého opevnění. Lidové označení „Řopík“ vzniklo již v druhé polovině třicátých let podle zkratky ŘOP (Ředitelství opevňova-

cích prací). ŘOP výstavbu řídilo a zadávalo externím stavebním firmám. Ve třicátých letech 20. století se na základě změněné politické situace v sousedním Německu tehdejší československá vláda rozhodovala o způsobu případné obrany republiky. V rámci velké modernizace armády bylo přistoupeno i k budování stálého pohraničního opevnění. Objekty o síle posádky v počtu jednotek mužů byly organizačně zahrnuty do tzv. lehkého opevnění. Zpočátku bylo budováno lehké opevnění vzor 36, jehož výstavba byla posléze zastavena a nahrazena dokonalejším lehkým opevněním vzor 37. Zemská vojenská velitelství, která řídila výstavbu objektů vzor 36 nahradil v případě objektů vzor 37 nově ustanovený orgán ŘOP.

Objekty v našem stavebním úseku č. XXX-VI Červený Potok stavěla firma Ing. Antonína Boušy z Moravské Ostravy. Výstavba byla zadána 4. 6. 1938 a betonáž byla prováděna v měsíci září 1938. Velitelem stavebního dozoru byl npor. pěch. Jan Urbanovský.

Bližší označení objektů: XXXVI/49/A-120, XXXVI/50/A-120Z, XXXVI/51/A-180Z, XXXVI/52/A-120Z.

Podrobnější informace, včetně popisu a plánků naleznete na www.ropiky.net, v sekci databáze, IV armádní sbor severní Morava, úsek XXXIV Červený Potok.

www.obecmalamorava.cz

Rok 1960 a změny krajských hranic

9. dubna 1960 Národní shromáždění schválilo zákon o reorganizaci územní správy, jímž se rušilo členění platné od roku 1949. Vstoupil v platnost 1. července a výrazně se jím snižoval počet krajů a okresů. Nová reorganizace velmi postihla naši obec.

Byla rozdělena do dvou vzniklých krajů - Severomoravského a Východočeského. Tímto aktem Malá Morava ztratila místní část Velká Morava, která byla nově připojena k obci Dolní Morava. K Malé Moravě byly naopak připojeny obce Vlaské, Vojtíškov, Vysoká,

Vysoký Potok a Zlatý Potok. Naše obec získala velkou rozlohu. Ztratila ale hodně - vrchol Králického Snežníku, pramen Moravy a mramorový lom. Nové sídlo místního

národního výboru (MNV) bylo přemístěno do místní části Vysoký Potok, kde je náš obecní úřad dodnes.

Petr Mahel

Ovesná olšovská buchta

Pečená pochoutka z ovesných vloček - se sněhem a kakaem.

Suroviny: 100 g másla, 2 šálky ovesných vloček, 2 šálky mléka, 1 šálek cukru, 2 šálky polohrubé mouky, 3 ks žloutků, 3 ks bílků, 1 sáček kypřicího prášku do pečiva, 2 lžíce medu, 3 lžíce oleje, 2 lžíce kakaa.

Příprava: Ovesné vločky namočte do mléka. Máslo a žloutky utřeme a přidáme cukr. Z bílků ušleháme sníh. Máslovou hmotu vmícháme do vloček. Mouku, prášek do pečiva a kakao prosejeme a vmícháme do vločkového těsta, přidáme med a olej. Opatrně vmícháme sníh. Upečeme ve středně vyhřáté troubě.

Nový rok pro některé nezačal úplně nejšťastněji, o tom by nám mohla vyprávět paní Vlasta Juránková z Vojtíškova, když jí na nový rok vzplanula střecha. Díky včasnému zásahu hasičů se požár povedlo zlikvidovat v samotném zárodku. Velký dík patří také našim dobrovolným hasičům, kteří tragické místo dlouhé hodiny hlídali.

Foto Kamila Tóthová

Pomníček U Skeného

Kostel Malá Morava

Kostel Vojtěškov

Svatá Trojice

Náhrobek v Malé Moravě

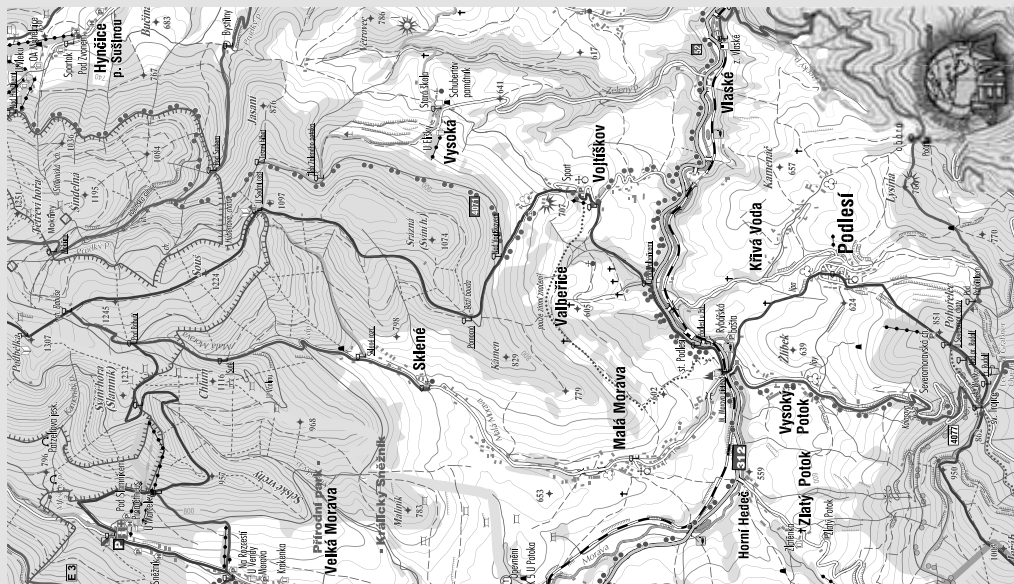
Tipy na výlety a rekreační vyžití:
Modrá a zelená turistická značka do oblasti Hrubého lesa k Severomoravské chatě a poutní kapli Svaté Trojice, odtud po úbočí Jeřábku k Mariánskému kopci u Králík s klášterem a poutním místu, vhodná pro pěší i cyklisty, v zimě též výborné běžecké stopy.

Do oblasti Králíckého Sněžníku modrá a zelená značka (ze Skeného, pro cyklisty z Vojtěškova cyklotrasa na Návrší, další trasy možná po tzv. vojenské silnici od rozcestí pod Babušínem u Podbělky).

V okolí Dolní Moravy a Králík je možnost navštívit objekty pohraničního opevnění, svaly u Vysoké a Vojtěškova jsou zajímavé výskytem tzv. zemědělských valů - polních teras dnes většinou využívaných k pastevectví. Mimo to jsou odtud úchvatné pohledy na Jeseníky.

Lýžování:

Malé lyžařské vleky ve Vojtěškově, Vysoké a u Severomoravské chaty, velké lyžařské areály v Dolní Moravě (Ski Sněžník, Větrný vrch), běžecké stopy v okolí Svaté Trojice směrem na Králíky a Červenou Vodu, běžecké okruhy v Dolní Moravě, stopa by měla být protahovaná po červené značce ziminí od Malé Moravy po loukách nad Valberčice a Vojtěškov, dále červené cyklo na Návrší

Kontakty:

Obecní úřad Malá Morava

Vysoký Potok 2

788 33 Hanušovice

Telefon:

+420 583 240 161, +420 583 240 104

fax: +420 583 240 104

www.obecmalamorava.cz

www.malamorava.eu

E-mail: obec@obecmalamorava.cz

Malá Morava

Na hranici Moravy a Čech ve dvou pohorích

Legenda o Olšovské zemi

V každém období si člověk vytvářel svou víru. Když mu příroda dala rozum a mysl, začal poznávat děje kolem sebe. A když si něco nemohl rozumně vysvětlit, tak začal věřit na zázraky.

Měl podobné potřeby jako my. V dnešní době nám stačí mít v bance tučné konto a potřeby za peníze proměnit. Když člověk žil ještě v prvobytně pospolné společnosti, tak si téměř vše musel vyrobit sám. Aby měl domov, rodinu, jídlo a žil v míru. A hlavně se učil od přírody a živočichů, jak si usnadnit a vylepšit život. Podle vosy se například naučil vyrábět papír. Tak ji začal respektovat a žít s ní. Uctíval zemi, protože mu dávala jídlo, které si mohl vypěstovat. Lesy mu dávaly dřevo, mohl v nich lovit nebo se učit od lesní zvěře. A když člověk pozoroval počasí, přírodu, když se divil proč se někdy urodilo více obilí a někdy zase málo nebo proč přišly nemoci, tak si tyto věci nedokázal vysvětlit. Proto si budoval svou víru a věřil tomu, že třeba toho roku žil špatně a v rozporu s přírodou. Taková byla víra pohanských kmenů.

Kde se vzal ten název „OLŠOVSKÁ ZEMĚ“? To nikdo nezjistí. Možná byla pro pohany olše něčím zvláštní. Květem olší jsou jehnědy, samčí jsou protáhlé, samičí dřevnaté a připomínají malé šištice jehličnatých stromů. Snad pro to ji začali uctívat a věřit, že i během života může dávat ve formě malých šištic palivo. Smrky tu nerostly, to až vysoko v horách Králického Sněžníku. Na smrku se rodí šišky jednou za sedm let. Snad proto si pohani mysleli, že olše je sestra matky země. Proto je taky rodu ženského.

Ty dřevnaté šišky se za pár let znovu promění v živiny. Když naši dávní předkové viděli ten koloběh života, začali se domnívat, že olši tu zasázeli bohové. Všimli si také, že na jednom z míst rostou olše nějak podivněji. A když tu našli mrtvého válečníka Vodana (viz Devítka č. 2009/2), tak toto místo začali uctívat a nazvali jej „Olšovská země“.

V dnešní době, když nám věda umí skoro všechno vysvětlit, snažíme se přírodu ovládnout. Ten boj ale nemůžeme vyhrát. Vždyť v loňském roce i nám, dnešním lidem, ukázala příroda svou sílu.

Ale proč bojovat? Vždyť z toho můžeme mít i nějaký užitek. Můžeme znovu obnovit naši Olšovskou zemi, která může být branou nejen Králického Sněžníku, ale i do naší velké obce. Taky můžeme něco nabídnout turistům. Nejen památky, ale i místní zemědělské produkty. Zákazník už nehledá jen nízkou cenu, ale kvalitu a zajímá se o původ toho, co si kupuje. A když vidí tak nádhernou krajinu, jakou tu máme, tak si jistě i rád připlatí.

Ale to zaleží jen na nás.

Petr Mahel

Pomozte vybudovat Olšovskou zem

Jednou ze šancí pro naši obec je bezesporu rozvoj turistického ruchu. Skupina zdejších aktivistů chce jít však vlastní cestou a nekonkurovat komerčním aktivitám pod Králickým Sněžníkem. Jde jim především o zachování zdejší krajiny.

Na Malé Moravě založili minizemičku s názvem „Olšovská země“. Jde o území něco přes dva hektary. Mohlo by se v budoucnu stát jakousi branou do Králického Sněžníku, odkud by návštěvníci mohli podnikat výlety například do hor masivu Sněžníku, vojenského muzea v pevnosti KS-5 nebo do zajímavých míst přímo v naší velké obci. Na malém kousku země se tu nacházejí nejen louky, ale také hájky, meze, terény mají různorodý sklon.

A co může Olšovská země turistovi nabídnout? Nejen že se tu zrodila legenda o vládci těchto hor Podbělníkovi, ale nachází se tu také biotopy se vzácnou květenou. Aktivis-

té by tu chtěli zachovat původní dřeviny, vzniknout by tu mělo i rozsáhlé vřesoviště. Na malých políčkách by se například měly pěstovat původní zemědělské plodiny.

V sobotu 28. listopadu loňského roku tu byl osazen kříž, který věnoval pan Jiří Köhler ze Skleného. Poděkování patří také firmě Rozhled Morava, s. r. o., která dala jako majitel pozemku k umístění kříže souhlas a především jejímu jednání panu Walteru Köhlerovi, že byl ochoten vyslechnout jaké záměry s Olšovskou zemí její zakladatelé mají. Poděkování si zaslouží i Jaroslava Cehová, Kamila Tóthová a Nikola Lenártová.

Je tu ještě hodně práce. Bude potřeba nejen vytvořit projekt, který by se mohl ucházet o dotační tituly, ale také ještě mnoho peněz, času, techniky a lidské vůle a pile. Máte-li chuť přiložit ruku k dílu, jste vítáni. Ten nápad za to ale jistě stojí.

Petr Mahel

Jak si skřítek Malík umazal boty

Jednou si skřítkové hráli na palouku pod starou olší. Bylo po dešti. Na vyšlapných chodnících se tvořily malé stružky a skřítkové na nich stavěli přehradu. Zdobili stružky malými dřevěnými mlýnky a ani si nevšimli, že se na obloze hromadí další černé mraky. Znovu začalo pršet. Velké kapky padaly na celý palouk a s pleskáním se rozstříkávaly na menší kapičky, bylo jich stále víc a víc. Voda se už nestačila vsakovat do země a tvořily se velké louže.

Skřítek Malík hledal úkryt, kam by se schoval, ale nikde žádnou stříšku nenašel. Prodíral se blátem, které mu sahalo vysoko, až po kotníky. Bylo stále těžší a těžší. Jeho krásné botky se špičkou a malou ostruhou, byly celé od bláta. Bláto mu už přetékalo do bot a lepilo se na ponožky a lepkavě čvachtalo. To bylo špatné. Boty skřítků mají kouzelnou moc. Když skřítek dupne a pomyslí si, že chce být na jiném místě, tak ho tam botky přenesou. Špinavé botky svoji kouzelnou moc ztratí.

Malík se prodíral blátem, které mu stále spoutávalo nožky, až se vůbec nemohl pohnout z místa. Byl nešťastný, slzičky se mu draly do očí a kutálely se po tvářích. Plakal a volal Podbělníka o pomoc: „Podbělníku, prosím tě, pomoz mi! Nemohu se hnout z místa, zahynu tady!“

Podbělník zaslechl volání skřítky Malíka, viděl, co se mu přihodilo. Přivolal vlašťovku Švitořilku a poslal ji Malíkovi na pomoc.

Vlaštovička Malíkovi vyřídila vzkaz. „Tvoje boty budou zase kouzelné, ale musíš si je umýt ve vodě z Mléčného pramene.“

Potom si posadila Malíka na záda, vzletla vysoko nad palouk a letěla mezi oblaky až k Mléčnému prameni.

U pramene poprosil skřítek o mléčnou vodu. Pramen mu ji rád dal, vždyť po dešti měl mléčné vody dost a dost. Skřítek pečlivě očistil boty, vyčistil i špičku a malou ostruhu, aby se pěkně leskla. Když byly botky čisté, získaly svoji kouzelnou moc. Malík podě-

koval vlašťovce i Mléčnému prameni, potom dupl nožkou a hned byl doma na palouku pod starou olší. Dřevěné mlýnky vesele klapaly a skřítkové zase mohli stavět malé přehradu. Nakonec všechno dobře dopadlo.

Malá ostruha a ostrá špička na botičce kouzelné donese Malíka skřítky od Mléčného pramene do Země Olšové.

Milena Brňáková

Dohlížecí výbor Jednoty SD a Spolek žen v Malé Moravě

vás tímto zvou na
výroční členskou schůzi Jednoty
spojenou s tradiční oslavou

Mezinárodního dne žen,
která se uskuteční v pátek 5. března 2010
v pohostinství Malá Morava od 18.00 hod.

Pořadatelé tímto zvou všechny
členky i nečleny,
manžele a přátele.

Půjčky z fondu rozvoje bydlení

O půjčku může žádat každý stavebník, ať již fyzická nebo právnická osoba, která bude opravovat svůj dům, kde je alespoň jeden byt. O půjčku může požádat i vlastník bytu. Zájemce o půjčku z FRB by se měl seznámit s nutnými podmínkami pro přijetí žádosti o půjčku a s podmínkami pro její čerpání.

Poř. číslo	Název – účel půjčky	Max. lhůta splatnosti	Úrok	Horní hranice půjčky v Kč
01	Obnova střechy domu staršího 15 let (krytina i rekonstrukce)	5 let	5 %	70.000,- (na dům)
02	Zřízení elektrického, plynového nebo ekologického topení ve stávajícím domě	5 let	5 %	40.000,- (na byt)
03	Rekonstrukce topení	5 let	5 %	40.000,- (na byt)
04	Dodatečná izolace domu staršího 15 let proti zemní vlhkosti	5 let	5 %	30.000,- (na dům)
05	Obnova fasády domu staršího 15 let včetně oplechování	5 let	5 %	60.000,- (na dům)
06	Zateplení obvodového pláště domu staršího 10 let	5 let	5 %	60.000,- (na dům)
07	Vybudování, rekonstrukce WC, koupelny nebo sprchového koutu v bytě	5 let	5 %	70.000,-
08	Výměna oken, vstupních dveří a garážových vrat domu staršího 10 let (včetně zárubní a ráků)	5 let	5 %	90.000,- (na dům) 40.000,- (na byt)
09	Vybudování kanalizačních a vodovodních přípojek	5 let	5 %	25.000,- (na dům)
10	Vybudování domovní čistírny odpadních vod k RD	5 let	5 %	80.000 (na dům)
11	Výměna vodoinstalace	5 let	5 %	30.000,-
12	Výměna elektroinstalace	5 let	5 %	40.000,-
13	Oprava komínů	5 let	5 %	30.000,-
14	Půdní vestavba (zřízení minimálně jedné obytné místnosti)	5 let	5 %	70.000,- (na dům)

Žádost o půjčku vedle základních údajů jako je jméno žadatele, bydliště, označení budovy, na kterou bude půjčka čerpána, atd., musí obsahovat doklad o vlastnictví budovy nebo bytu, doklad o přípustnosti akce (tj. stavební povolení nebo souhlas se stavbou či jiné rozhodnutí), specifikaci půjčky podle směrnice, alespoň předběžný návrh smlouvy s dodavatelem prací, projektovou dokumentaci a návrh na stanovení záruky – ručitelské závazky. Do 50.000,- Kč je požadován jeden ručitel, do 90.000,- Kč dva ručitelé, nad 90.000,- Kč tři ručitelé.

O přidělení půjčky na návrh obecního úřadu rozhoduje zastupitelstvo obce. Čerpat půjčku je možné po podepsání příslušných smluv na základě předložených faktur za provedené práce odpovídající schválené výši a druhu půjčky. Správnost a provedení fakturovaných prací potvrzuje na faktuře pověřený pracovník obecního úřadu. Půjčku lze čerpat vždy pouze do konce roku, kdy bylo rozhodnuto o jejím přidělení.

Příjem žádostí do 11. března 2010

Formulář žádosti o půjčku a další podrobnosti o půjčkách z FRB jsou k dispozici na obecním úřadě v Malé Moravě nebo na internetových stránkách www.obecmalamorava.cz.

Zápis z 17. zasedání

Zastupitelstva obce Malá Morava,

konaného dne 21. 12. 2009 v zasedací místnosti Obecního úřadu v Malé Moravě od 16.00 hod.

Přítomní členové zastupitelstva obce: Köhler Walter od 16.00 hod.(2), Kubaník Milan (3), Marinov Antonín(4), Emílie Klimešová (5), Ščambura Rostislav od 16.05 hod.(6), Mgr. Radovan Šíkula(7), Temňák Josef(8), Tóth Martin(9).

Z jednání neomluvena: Hulínová Martina(1)

Přítomní občané: Kubaníková Anna, Laštůvková Vladimíra.

Hlasování zastupitelů: (+) pro, (-) proti, (o) zdržel se hlasování, (x) nepřítomen.

Program jednání:

1. Schválení programu jednání.
2. Volba zapisovatele z jednání.
3. Příprava usnesení z jednání.
4. Volba ověřovatelů z jednání.
5. Kontrola plnění usnesení z minulého zasedání.
6. Rozpočtové změny č. 4/2009.
7. Změna OZV o místním poplatku za odpad.
8. Nájemné v obecních bytech.
9. Cena vodného a DPH.
10. Ekonomická činnost obce.
11. Komplexní pozemková úprava Červený Potok.
12. Diskuse.
13. Návrh usnesení z jednání zastupitelstva.
14. Závěr jednání.

1. Zahájení a schválení programu jednání

Starosta obce Antonín Marinov zahájil v 16.00 hod. zasedání, uvítal přítomné a konstatoval, že zasedání bylo řádně svoláno, je přítomno šest členů zastupitelstva a tudíž je zastupitelstvo usnášení schopné.

Starosta představil navrhovaný program jednání.

Mgr. Šíkula navrhl rozšířit program o tyto body:

1. Zpráva o činnosti Finančního výboru obce.
 2. Opakované projednání žádosti o poskytnutí příspěvku ve výši 400 000 Kč na pořízení umělého povrchu na hřiště v Malé Moravě.
- Starosta nechal hlasovat o doplnění programu podle navrhovaného bodu č. 1.

2009/17/01: ZO schvaluje doplnění návrhu programu o bod s názvem Zpráva o činnosti Finančního výboru obce.

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

Starosta nechal hlasovat o doplnění programu podle navrhovaného bodu č. 2.

2009/17/02: ZO neschvaluje doplnění návrhu programu o bod s názvem Opakované projednání žádosti o poskytnutí příspěvku ve výši 400 000 Kč na pořízení umělého povrchu na hřiště v Malé Moravě.

Hlasování: 1:4:1 (neschváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	x	o	-	-	x	+	-	-

Starosta nechal hlasovat o doplněném programu jednání

2009/17/03: ZO schvaluje program jednání.

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

2. Určení zapisovatele z jednání

2009/17/04: ZO schvaluje zapisovatelkou z jednání paní Simonu Pospíchalovou.

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

3. Příprava usnesení z jednání

Na jednání se dostavili pan Rostislav Ščambura a pan Walter Köhler.

2009/17/05: ZO pověřuje paní Simonu Pospíchalovou přípravou usnesení z jednání.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

4. Určení ověřovatelů zápisu

2009/17/06: ZO schvaluje ověřovateli tohoto zápisu pana Waltra Köhlera a pana Milana Kubaníka.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

5. Kontrola plnění usnesení z minulého zasedání

Přítomní byli starostou informováni o plnění usnesení z minulého zasedání a s činností obecního úřadu v tomto období.

2009/17/07: ZO bere na vědomí plnění usnesení z minulého zasedání.

6. Rozpočtové změny č. 4/2009

Zastupitelstvo obce projednalo rozpočtové změny č. 4/2009, včetně důvodové zprávy. Úplné znění rozpočtových změn je přílohou č. 1 tohoto zápisu (uloženo na obecním úřadě).

2009/17/08: ZO schvaluje rozpočtové změny č. 4/2009.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

7. Změna obecně závazné vyhlášky o místním poplatku za odpad

Zastupitelům je předložen návrh OZV spočívající ve změně sazby poplatku za odpad na rok 2010.

Při výpočtu místního poplatku se vychází pouze z nákladů na sběr netříděného odpadu, rozpočítaných mezi všechny poplatníky. Dle zákona může být však poplatek v maximální výši 500,- Kč a skládá se ze dvou složek. Max. 250,- Kč za netříděný sběr a max. 250,- Kč na provoz systému separovaného sběru. Celkové náklady na odpadové hospodářství obce však byly v roce 2008 ovšem ve výši 728,- Kč. Vzhledem ke stále rostoucím cenám za svoz a likvidaci odpadů, rozšiřování svozové sítě a zkvalitňování sběru tříděného odpadu lze očekávat nárůst nákladů i v příštím roce. Z tohoto důvodu bylo navrženo částečně zvýšit poplatek za odpad a to alespoň na 420,- Kč.

2009/17/09: ZO schvaluje Obecně závaznou vyhlášku obce č. 1/2009.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

8. Nájemné v obecních bytech

Naposledy v roce 2010 umožňuje zákon č. 107/2006 Sb. jednostranně zvýšit regulované nájemné v obecních bytech s nájemní smlouvou na dobu neurčitou. Údaje nezbytné pro zvýšení nájemného jsou čerpány z tohoto zákona a také z údajů Sdělení Ministerstva pro místní rozvoj č. 180/2009 Sb.

Původní návrh byl nevyužit maximálního možného zvýšení nájmu u jednotlivých bytů, ale zvýšit nájem oproti současnému stavu o cca 20 % u všech bytů konstantně (bez rozlišení druhu bytu) a odložit platnost až od 2. pololetí roku 2010. Starosta ovšem nově navrhl přesunout tento bod jednání na některé z dalších jednání zastupitelstva (cca červen 2010). Důvodem je že se obec stala plátcem DPH. Ze zákona vyplývá skutečnost, že pronájem bytů je osvobozen od daně. Obec se ovšem může rozhodnout pro platbu daní z pronájmu. V tomto případě by byl možný odpočet také daně na vstupu. A v našem případě, kdy máme větší investice do bytů, by to byl značný příjem do rozpočtu. Ovšem v případě dnešního zvýšení základu nájmu a následného připočtení sazby DPH by to byl značný nárůst výsledné ceny pro nájemníky, který by byl jednorázově neúnosný. Kalkulace výhodnosti tohoto postupu bude k dispozici na konci 1. pololetí.

2009/17/10: ZO souhlasí s přesunutím tohoto bodu jednání na červnové zasedání zastupitelstva.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

9. Cena vodného a DPH

Problematika tohoto bodu spočívá ve snaze, aby se z toho důvodu, že se obec stala plátcem DPH, nenavýšila výsledná cena vody pro občany. V letošním roce cena vzrostla na 17,- Kč a z tohoto důvodu by jsme byli nově nuceni k této ceně připočíst i sazbu 10 % DPH tj. 1,70 Kč. Z těchto důvodů je předložen návrh na způsob úhrady poplatku za vodu za uplynulé období. Zastupitelstvu se doporučuje stanovit datum zdanitelného plnění za období červenec 2009 až leden 2010 na den 31. 1. 2010. Tímto se vyřeší dosavadní cena vody za toto období a vznikne prostor pro úpravu ceny pro období únor až červen 2010.

2009/17/11: ZO schvaluje stanovení data uskutečnění zdanitelného plnění za odběr pitné vody z obecních vodovodů za období 1. 7. 2009 až 31. 1. 2010 na den 31. 1. 2010.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

10. Živnostenské oprávnění obce

Podle živnostenského zákona je pro obec nezbytné získat živnostenské oprávnění pro provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou spotřebu. Je to živnost volná, ve smyslu § 2 živnostenského zákona, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem. U živnosti volné není předepsána zvláštní podmínka (tj. odborná způsobilost) provozování živnosti. Dále bylo navrženo oprávnění obce rozšířit i o tyto další služby, které podléhají živnostenskému zákonu:

1. práce traktorem, takzvané komunální služby.
2. provozování kulturních a zábavních zařízení, pořádání kulturních produkcí, zábav, výstav a podobných akcí.

2009/17/12: ZO schvaluje podání žádosti o vydání živnostenského oprávnění na provozování vodovodů a kanalizací, komunálních služeb a provozování kulturních a zábavních zařízení, pořádání kulturních produkcí, zábav, výstav a podobných akcí.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

2009/17/13: ZO stanovuje cenu za provozování komunálních služeb, tj. práce traktorem ve výši 500,- Kč/hodinu za práci stroje a 300,- Kč/hodinu za prostoje stroje. K této částce bude po 1. 2. 2010 připočtena i příslušná sazba DPH.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

11. Komplexní pozemková úprava v k. ú. Červený Potok

Přítomným byly předloženy analýzy současného stavu a návrh plánu společných zařízení pro komplexní pozemkovou úpravu na částech k. ú. Malá Morava a Zlatý Potok. Jedná se o vyřešení majetkoprávních vztahů k pozemkům při hranici k. ú. Zlatý Potok a Malá Morava s k. ú. Červený Potok, kde probíhá pozemková úprava na celém území. Starosta rovněž podotkl, že změna hranice se týká i toku řeky Moravy. Nedoporučuje, aby z důvodu této změny byla zmenšena katastrální výměra správního území obce Malá Morava.

2009/17/14: ZO schvaluje plán společných zařízení pro komplexní pozemkovou úpravu na částech k. ú. Malá Morava a k. ú. Zlatý Potok.

Hlasování: 7:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	0	+	+	+	+	+	+	+

12. Zpráva o činnosti Finančního výboru obce

Zprávu přednesl předseda Kontrolního výboru Mgr. Radovan Šíkula.

2009/17/15: ZO bere na vědomí zprávu o činnosti Finančního výboru obce v roce 2009.

13. Diskuse

Mgr. Šíkula opakovaně představil své záměry na hřišti na Malé Moravě a situaci s dotací na tuto akci a následně požádal o přehodnocení rozhodnutí neposkytnout finanční příspěvek 400 000,- Kč. Opět navrhuje případný převod hřiště do majetku obce, nebo jiné smluvní ošetření poskytnutí vratné dotace na tuto akci. Dotazuje se také, proč chce obec stavět hřiště na Vojtěškově, když si ho může například pronajmout u provozovatele Pensionu Sport Vojtěškov, pana Zajaroše.

Starosta odpověděl, že navrhovaný převod do majetku obce není možný. Důvodem je to, že hřiště není ve vlastnictví sdružení Alien-team.cz, ale je, včetně pozemku, ve vlastnictví církve. Sdružení zde podle stavebního zákona provádí pouze udržovací práce a tím mu nevzniká žádný majetek, který by byl datovatelný, zhodnocuje pouze majetek církve. Poskytnutí vratné dotace ve výši 360 000,- Kč nedoporučuje z důvodu nedostatečných záruk, kterými by sdružení ručilo v případě nezískání dotace a následné vratky příspěvku.

Pan Temňák také odmítá toto řešení. Tento požadavek by měl Mgr. Šíkula řešit s bankou.

Mgr. Šíkula informuje o tom, že pozemek včetně hřiště je pronajat od církve na dobu 15 let a slouží široké veřejnosti. Navrhuje, aby obec jednala s církví o převodu tohoto pozemku do majetku obce.

Starosta odpověděl, že obec v minulosti žádala církev o koupi tohoto pozemku. Římskokatolická farnost o prodej ovšem neměla zájem.

Mgr. Šíkula se dotazuje zda obec bude žádat o příspěvek z nadace ČEZ. Starosta odpověděl, že by to mohl být jeden z možných způsobů financování výstavby multifunkční plochy ve Vojtěškově.

14. Návrh usnesení z jednání zastupitelstva

Přednesla jej paní Simona Pospíchalová.

2009/17/16: ZO schvaluje návrh usnesení ze 17. zasedání zastupitelstva.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

Další připomínky a náměty nebyly, starosta obce Antonín Marinov poděkoval všem přítomným zastupitelům a občanům za účast a v 17.00 hodin jednání ukončil.

Ověřovatelé zápisu: Walter Köhler, Milan Kubaník
Zapsala: Simona Pospíchalová

Starosta obce: Marinov Antonín

Mateřská škola na lednové návštěvě u policistů v Hanušovicích

Na velmi zajímavé návštěvě byly v lednu děti z Mateřské školy ve Vysokém Potoku. Jejich hostiteli byli policisté z obvodního oddělení v Hanušovicích.

Štědrovečerní zpívání v kapli Franze Schuberta

Již tradičně se sešli ve 22.00 hodin chataři a chalupáři z Vysoké při štědrovečerním zpívání v kapli Franze Schuberta.

Příjemnou vánoční atmosféru navodila rodina Macháčková, která zajistila kulturní program – zpívání doprovázené hrou na hudební nástroje, ke kterému se přidali i ostatní přítomní.

Poděkování patří i rodině Strakové za vánoční výzdobu kaple a organizátorům této každoroční akce.

Chataři a chalupáři
z Vysoké

Připomínka vánočních svátků na Podlesí

Vánoční svátky jsou již za námi a snad jste je opravdu prožili v klidu a pohodě. Trošku té pohody a zpomalení ve shonu chystání si dopřáli i na Podlesí.

V úterý 22. prosince loňského roku bylo vánoční posezení ve společenské místnosti u

paní Pospíchalové. Na programu bylo řádné koštování tekutin a ochutnávání napečeného cukroví a samozřejmě nechyběla i dobrá nálada. Hospodyňky byly odměněny drobnými upomínkovými předměty za přichystané pohoštění ve stylu „dones co máš doma“ a

v příjemném teplíčku se dobře posedělo do pozdních večerních hodin.

Děkujeme za poskytnutí prostor a jistě se najde další příležitost a důvod k posezení dalšímu.

Jaroslava Cehová

Kdo byli Tři králové?

„Tři králové“ je lidovým označením pro mudrce, kteří podle novozákonních evangelií navštívili krátce po narození Ježíše v Betlémě a přinesli mu zlato, kadidlo a myrhu.

Bible však vůbec neříká, kolik jich bylo, i jména Kašpar, Melichar a Baltazar jim byla prisouzena až na základě středověké legendy. V západní liturgické tradici je svátek Tří

králů ztotožněn se slavností Zjevení Páně a církev jej na Západě i Východě slaví 6. ledna.

Tento svátek je svou podstatou totožný se slavností Narození Páně, je dvanáctým dnem Vánoc a fakticky jím Vánoce vrcholí a končí. Svátek Tří králů upomíná na okamžik, kdy se Kristus zjevuje nejen izraelskému národu, ale všem; dává se rozpoznat jako král všech.

Podle legendy byli tři mudrci či mágové z bible pohané, hvězdopurci zřejmě z Arábie, babylonští kněží kultu Zarathursty. Jejich znalost pohybů hvězd a pozornost vůči nim je spojována s proroctvím z knihy Numeri, kde Balaám předpovídá, že z rodu Jákobova vyjde hvězda, nový král Izraele.

V evangelním příběhu samotném není řeč ani o králich, ani o jejich počtu. Poprvé se o třech mudrcích zmiňuje církevní spisovatel Řígenés na počátku 3. století, který počet tří zřejmě vyvozuje z počtu darů, které Ježíši přinášejí. Označení králové se pak objevuje až v 6. století u sv. Caesaria z Arles (pravděpodobně podle zmínky v 72. žalmu). Počet mudrců však v jednotlivých výkladech kolísá od počtu dvou až čtyř v západní církvi po dvanáct ve východní. Jmen Kašpar, Melichar a Baltazar se jim dostává zřejmě až v lidových vyprávěních v 7. století, jsou napsána také na fresce v Raveně datované po roce 560 po Kristu. Prvním, u koho se tato jména spolehlivě objevují, je kancléř pařížské Sorbonny ve 12. století, Petr Comestor.

Středověk je také obdobím, kdy jsou těmto jménům přiřazeny jednotlivé dary – Kašpar nese Kristu zlato jako symbol královské důstojnosti, Melichar kadidlo, kterého užívají při obětech kněží, a Baltazar přináší myrhu jako symbol Ježíšova lidství. Tyto tři dary mají také představovat veškerou hmotu, neboť zastupují veškerá v té době známá skupenství. Jednotliví králové pak podle různých výkladů představují všechna období lidského života; na scénách klanění Tří králů je jeden z nich zobrazován jako mladík, druhý jako muž a poslední jako stařec.

Tři králové nebyli nikdy oficiálně svatořečeni, avšak jsou uctíváni jako patroni poutníků a hřištníků. Ostatky svatých Tří králů podle legendy nalezla svatá Helena, která je přivezla do Konstantinopole a později darovala milánskému biskupovi. Po dobytí Milána roku 1158 císařem Fridrichem Barbarossou kolínský arcibiskup Reinhard z Dasselu převezl tyto ostatky do Kolína nad Rýnem, kde je uložil do chrámového pokladu kostela sv. Petra. Ostatky Tří králů se staly místem úcty mnoha poutníků, jeden z významných zlatotepců Mikuláš z Verdunu pro ně zhotovil relikviář ze vzácných materiálů. Od roku 1948 je tento relikviář umístěn za hlavním oltářem kolínského dómu.

V katolických zemích se o svátku Zjevení Páně (6. ledna) píše posvěcenou křídou na dveře domů a chlévů zkratka *K+M+B+* nebo latinský ekvivalent *C+M+B+* (nebo *C+M+B+*) jako formule požehnání. Místo českého K se používá latinské C (Casparus - Kašpar). Zkratka se vykládá jako iniciály tří králů. Původní text zní *Christus mansionem benedicat* – Kristus ať obydlí žehná, ať Kristus požehná tomuto příbytku (po celý rok – proto se za třetí křížek píše letopočet). Tři křížky symbolizují Nejsvětější Trojici, tj. Otce, Syna a Ducha Svatého. Nejsou to tedy znaménka „plus“ mezi iniciálami.

cs.wikipedia.org

Také v letošním roce jsme mohli přispět svými dary pro Tříkrálovou sbírku. Malí koledníci od vás letos získali na Malé Moravě 3 469 Kč, na Podlesí 1 961 Kč a ve Vojtiškově 1 274 Kč. Celkem tedy 6 704 Kč.

Foto Kamila Tóthová

Tritikále nebo-li žitovec

Vážení čtenáři, v minulém čísle seriálu o obilninách jsme neotiskli část povídání o žitovci. Napravujeme to nyní.

Tritikále (*Triticale*) je hybridní obilnina, která vznikla křížením žita a pšenice. Odtud její český název „žitovec“. Jeho hlavními pěstiteli jsou USA, Evropa a Austrálie. Vyznačuje se velkými klasy.

Původní mateřskou rostlinou je pšenice a

otcovskou žito. Rodové označení *Triticosecale* je složeninou latinského označení pšenice (*Triticum*) a žita (*Secale*). Odrůdy mají geneticky fixovaný vysoký výnosový potenciál, jsou tolerantnější k horším pěstelským podmínkám než pšenice a mají dobrý zdravotní stav. V Česku jsou pěstovány ozimé odrůdy, existují i jarní formy

cs.wikipedia.org

Něco málo o Králickém Sněžníku

Řeka Morava

Morava (německy March) je řeka na Moravě. Nedaleko pramene tvoří krátký úsek historické zemské hranice Moravy a Čech. Na dolním toku tvoří státní hranici mezi Českou republikou a Slovenskem a mezi Slovenskem a Rakouskem. Tato nejdůležitější moravská řeka, která protéká jejím územím od severu na jih, je levým přítokem Dunaje. Je dlouhá 354 km (z toho 269,6 km na území České republiky). Povodí má rozlohu 26 658 km² (z toho 20 692,4 km² na území České republiky).

Jméno řeky Moravy patří mezi nejstarší staroevropské názvy vodstev s původním významem voda, močál. Řeku pojmenovalo již předkeltské obyvatelstvo, a to na jejím dolním toku. Podle názvu řeky byla pojmenována i historická země Morava, jejíž hydrologickou osu řeka tvoří.

Pramení pod vrcholem Králického Sněžníku na území obce Dolní Morava v katastrálním území Velká Morava, v nadmořské výšce 1380 m v upravené studánce. Hluboké údolí odděluje východní a západní hřbet pohoří Králického Sněžníku. V jižním úbočí Králického Sněžníku vytváří strmý žleb, kde přijímá několik potoků. Má zde charakter rychle mohutného horského potoka, níže pak říčky s rychlou čistou vodou. V Jeseníkách přibírá tři větší toky: Branná a Desná. Pak protéká Branenskou vrchovinou a kolem Zábřehu, kde se do ní vlévá Moravská Sázava. Poté přichází první meandrující úsek Litovelské Pomoraví. V tomto úseku se do Moravy vlévá Třebůvka, Oskava a Trusovický potok. Morava dále protéká největším a metropolitním městem na Hané Olomoucí. V Troubkách u Přerova se do ní vlévá Bečva, která odvádí vody z jižní části Moravskoslezských Beskyd. Pokračuje na jih ve sníženině mezi Českomoravskou vysočinou a Západními Karpaty. Od Otrokovic je vybudován Batův kanál. Dále pak řeka protéká moravským Slováckem. Následuje druhý meandrující úsek mezi Bzencem Přívosem a Rohatcem, kde protéká územím Moravská Sahara. Zde u obce Rohatec začíná tvořit společnou česko-slovenskou státní hranici. Tuto hranici tvoří až k nejnižnějšímu bodu katastrálního území města Lanžhot, kde se stéká s Dyjí. Morava pak dále teče jižním směrem, kde

až po soutok s Dunajem u Bratislavy-Devína tvoří rakousko-slovenskou státní hranici. Na Slovensku je jedním z nejznámějších přítoků řeka Myjava.

Malá Morava (potok)

Malá Morava (německy Klein Mohrauerbach) je potok až říčka, která pramení v pohoří Králický Sněžník. Pramen je v údolí jižně od hory Podbělka, blízko chaty Babuše ve výšce asi 1 220 m n. m. Teče směrem k jihu a po asi 3,5 km toku opouští lesy pohoří Králický Sněžník, cestou přibírá několik dalších zdrojnic. Poté protéká obcemi Sklené (dnes část Malé Moravy), poté samotnou vesnicí Malá Morava a i v tomto úseku přibírá několik dalších přítoků. Na dolním konci obce Malá Morava se zleva vlévá do Moravy ve výšce asi 515 m. Délka

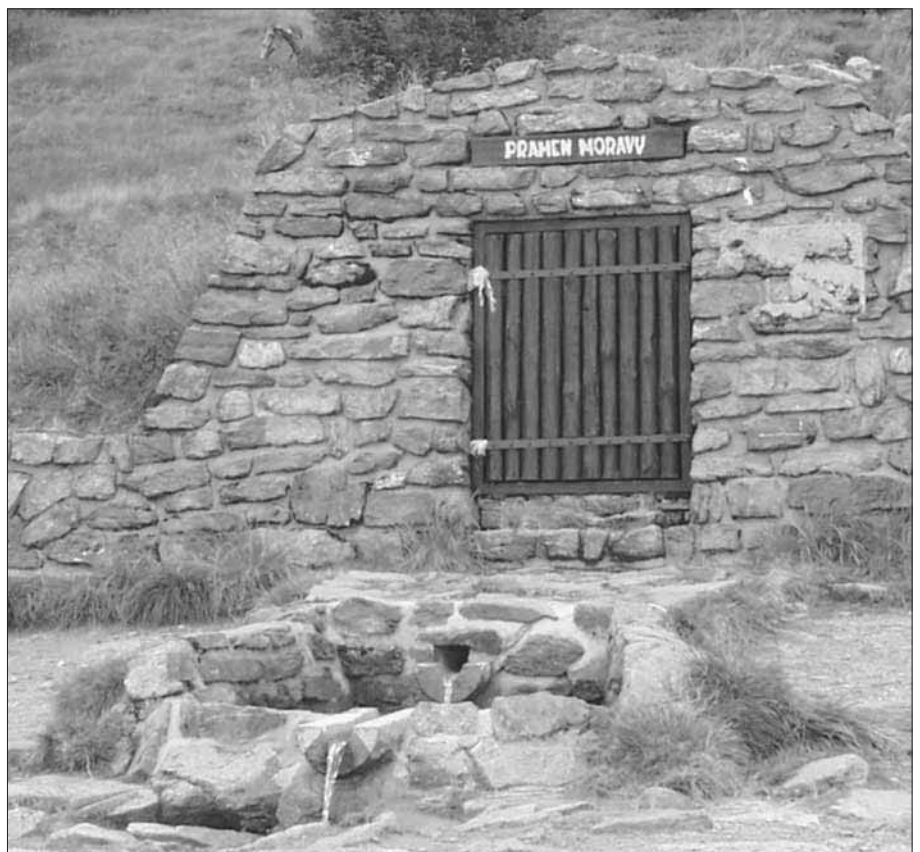
toku je přibližně 10 km.

Zelený potok (přítok Moravy)

Zelený potok (německy Grünbach) je potok v okrese Šumperk v Olomouckém kraji v České republice. Délka toku je přibližně 6,5 km.

Pramení na východních svazích masivu hory Srázná v pohoří Králický Sněžník v nadmořské výšce asi 870 m. Poměrně brzy opouští souvislé lesy pohoří Králický Sněžník, ale i později většinou protéká zalesněným údolím a přibírá několik přítoků. Nakonec se u obce Vlaské (dnes pouze část obce Malá Morava) zleva vlévá do Moravy v nadmořské výšce asi 440 m.

cs.wikipedia.org

Kamenné zemědělské stavby v podhůří Králického Sněžníku

Soustava kamenných zemědělských staveb v jižním podhůří Králického Sněžníku je s velkou pravděpodobností nejimpozantnějším a největším souborem těchto tvarů v České republice, a není vyloučeno, že i v evropském měřítku. Stavby se rozkládají na ploše asi 6 km² na katastrálních územích Malé Moravy, Skleného, Vojtěškova a Vysoké na svazích Srážné (1 074 m) a Kamene (839 m) v nadmořských výškách 600-900 m, horopisně na rozhraní hornatiny Králického Sněžníku a Hanušovické vrchoviny.

Antropogenní tvary terénu, kterými zmiňované stavby jsou, studuje antropogenní geomorfologie. Podle terminologie této vědy (viz Zapletal 1969) jde zde o agrární haldy, valy a terasy, doplněné o tvary komunikační (terasové cesty a kamenné viadukty). K jejich stavbě byl použit kámen vysbíraný z nově zakládaných polí.

V našem případě jde o velmi dokonalé stavby, jejichž základem jsou zdi stavěné na sucho. Němečtí horalé, kteří stavby budovali a pole kolem nich obdělávali, nazývali haldy a valy Steinrücken (kamenné hřbety).

Při pohledu na tyto impozantní stavby jistě každého napadne otázka, jak jsou asi staré. U soustavy hald a valů u Skleného a Malé Moravy je můžeme datovat velmi přesně: do doby kolem roku 1689, kdy bylo Sklené osazeno a v Malé Moravě přibýlo usedlých.

Lichtenštejnské panství Branná, kam vesnice patřily, bylo třicetiletou válkou postiženo jen málo, přibývalo v něm obyvatel a projevoval se u nich hlad po půdě. Vrch-

nost proto propůjčila poddaným pozemky do té doby zalesněné, na příkrých svazích a ve vysokých nadmořských výškách, s kamenitou půdou či dokonce na kamenných mořích. To předpokládalo napřed kameny (i stovky kg těžké) vysbírat a soustředit je na haldy a valy, aby se půda dala vůbec obdělávat. Že se stavby budovaly podle jednotného plánu a pod odborným vedením, o tom svědčí jejich uniformita a technická dokonalost.

V mapě tzv. stabilního katastru z roku 1834 jsou haldy zakresleny uprostřed pozemků zhruba v dnešním počtu a rozměrech. Byly vedeny jako neplodná půda (Ode). Podle potomků původních usedlíků jsou stavby přibližně 300 let staré a ve dvacátém století se už jenom nahoru házely vyorané menší kameny. Po druhé světové válce ztrácely postupně funkci a začala éra jejich poškozování a destrukce.

Počet kamenných staveb v popisované oblasti není zjištěn, blíží se však pravděpodobně tisíci. Haldy převládají nad valy a terasami. Délka a šířka hald se pohybuje obvykle mezi 5 a 25 m, výška mezi 2 a 4,5 m, rekordní výška haldy je 7,7 m. Délka valů a teras činí desítky nebo stovky metrů. Půdorys hald může být zhruba obdélníkovitý, ale také trojúhelníkovitý, eliptický nebo má tvar kruhové úseče.

Snad nejpozoruhodnější na stavbách je důkladnost a promyšlenost stavby zdi z velkých pravidelných hranáčů. Zdi, pokud nebyly poškozeny člověkem, jsou ještě po více než 300 letech velmi zachovalé a „jako nové“. Kámen, z něhož jsou postaveny, je

výhradně rula. Je to šedá tzv. sněžnická rula, pevná hornina s přibližně pravouhlým, hrubě deskovitým rozpadem. Kameny ve zdech mají rozměry většinou několik decimetrů, výjimečné nejsou ale ani kameny větší než 1 metr. Právě velikost a pravidelný tvar kamenů byly nezbytnou podmínkou k vybudování tak dokonalých staveb.

Zajímavostí, s níž se jinde nesetkáváme, jsou v haldách a valech zabudované přístřešky, úkryty před nepohodou. Výška a šířka vstupních otvorů kolísá mezi 1 a 2 m, zatímco hloubka přístřešků může činit až 630 cm. V současné době známe takových přístřešků 12 (některé už silně poškozené), původně jich však bylo podle pamětníků více.

K haldám a valům neodmyslitelně patří vegetace, jak přímo na nich, tak u jejich paty. Detailní průzkum této vegetace u Malé Moravy (Gábová 1997) přinesl především zajímavé ekologické poznatky. Zásadně odlišná je vegetace hald, které jsou dnes v lese, a těch, které jsou situovány na louce. Vzhledem k rozdílnému zástínu a mikroklimatu lesní haldy porůstají především mechorosty (hlavně rodu *Polytrichum*), haldy na louce především lišejníky. V úzkých lemech kolem hald rostou také stromy a keře (prakticky až od roku 1945), některé dřeviny se však uchycují a dobře prospívají i na povrchu hald (ostružiník maliník, jeřáb obecný, bez hroznatý, bříza bradavičnatá a javor klen). Celkem bylo na haldách zjištěno 19 taxonů dřevin. V bylinném patře bylo napočítáno 91 taxonů, přičemž větší druhová rozmanitost je na haldách na louce. Jen pro haldy situované v lese jsou charakteristické kapradnorosty. Vcelku rostlinstvo na haldách tvoří mozaiku fragmentů různých společenstev. Tato mozaikovitost souvisí jednak s celkovou nevyvinutostí vegetace na stanovišti, jednak se značnou různorodostí ekologických podmínek. Jak v lese, tak na louce přispívají haldy a valy k zvýšení druhové diverzity.

Význam hald a valů v krajině je několikařký. Kromě zmíněného zvýšení diverzity vegetace i krajinnotvorný, estetický a v neposlední řadě historický. Jsou to dnes jediné doklady rolnické kolonizace v 18. století, způsobu života a práce rolníků v minulosti a důmyslu a technické dovednosti těch, kteří je budovali. Zvláště v posledních desetiletích jsme však svědky neustálého poškozování kamenných tvarů člověkem, plánovitě i živelného (rozebírání na individuální stavby!). V případě vyhlášení navrhovaného přírodního parku by měly jistý stupeň ochrany a další možnosti by bylo vyhlásit tyto antropogenní tvary významnými krajinnými prvky. Živelnému poškozování by však i tak bylo těžké zabránit; neefektivnější by bylo zainteresovat na zachování těchto vzácných tvarů obec.

RNDr. Zdeněk Gába
Mgr. Kateřina Odložilíková
Vlastivědné muzeum Šumperk

Literatura:

Gábová, K. (1997): *Vegetace zemědělských hald u Malé Moravy ve vztahu k ekologickým faktorům prostředí*. MS, 100 stran, diplomová práce PřF UP Olomouc. Zapletal, L. (1969): *Úvod do antropogenní geomorfologie 1*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Meze na lukách v kraji pod Králickým Sněžníkem.

Foto archiv

Čupdrinkdown II - soutěž o nejkvalitnější slivovici

V podvečer druhého vánočního svátku – 26. 12. 2009 – zasedla v příjemné hospůdce „U Ělišky“ na Vysoké zkušená desetičlenná odborná porota, aby ohodnotila letošní vzorky soutěže „Čupdrinkdown“. Hodnocení probíhalo v nejvyšším utajení.

O titul v II. ročníku, jedné z nejprestižnějších soutěží na Vysoké, se ucházelo 11 zástupců rodin chatařů a chalupářů. Degustace se řídila přísnými pravidly a zásadou utajení původu slivovic. Jednotlivé ochutnávky byly očíslovány. Porotci hodnotili kvalitu, chuť a vůni donesených vzorků slivovice. Soutěžní kola uváděla nejmladší hosteska – Eliška Reichlová. Na podávání nápojů se podíleli i další členové rodiny Reichlové – svižný číšník Karel ml. a barmanka Jarka. O fotodokumentaci se postaral Pavel Reichl. Po skončení koštu členové poroty, organizátoři akce a další hosté zasedli ke společnému stolu a u dobrého občerstvení a chutného pohoštění si vyměňovali bohaté zkušenosti z páleníčářské praxe doplněné zajímavým vánočním vyprávěním, veselými příhodami i vtipy. Radosná nálada prolínala celým svátečním večerem.

A jaké byly výsledky?

Vítězná slivovice byla vyhlášena organizátorem akce - panem Karlem Reichlem v osm hodin večer. Zlato získala slivovice od majitele pana Ludka Svobody, stříbro putovalo k panu Karlu Reichlovi a Soni Viazanič-

kové, bronz obdrželi pánové Jiří Macháček a Vladimír Liška. Vítěz měl právo dopít zbytky vzorků, případně se rozdělit s ostatními soutěžícími, rozhodčími a diváky.

Velký dík a ocenění patří organizátorům akce – rodině Reichlové za pohodový přístup k soutěži.

Spokojení účastníci akce

Vlaské

Název vesnice je odvozen z adjektiva vlašské, jež bylo užíváno pro kameníky a zedníky pocházející „z Vlachu (z Itálie)“, a je vykládán jako kamenické či zednické sídlo. Se záměnou B za V byl přejat do němčiny (Blaschke). Na obecní pečeti bylo zobrazeno srdce s třemi zabodnutými meči v podobě kříže.

Obec byla samostatná do roku 1949, tehdy byla připojena k Vysokému Potoku a od roku 1960 jsou obce částmi Malé Moravy. Katastr o rozloze 480 hektarů se zvedá z úzkého údolí řeky Moravy, jímž vede silnice od železniční trati z Hanušovic do Čech, proti většinou odlesněným severním svahům Hrubého lesa. V údolí a na přilehlých horských stráních jsou roztroušeny domky vesnice, jejíž střední nadmořská výška je 437 m. Nad železniční zastávkou je ve výšce asi 550 metrů oblíbené letovisko Na záměčku.

Vlaské bylo malou vesnicí s německým obyvatelstvem. V roce 1900 žilo ve 27 domech 298 obyvatel, z 262 obyvatel v roce

1930 bylo jen 22 Čechů. Německé obyvatelstvo bylo po roce 1945 jen částečně nahrazeno novými osídlenci, v roce 1950 žilo ve 42 domech 95 obyvatel. V dalších desetiletích vyhláňování vesničky pokračovalo a v roce 1991 bylo trvale obydleno již jen 11 domků, v nichž žilo 35 obyvatel.

Vesnice zřejmě vznikla koncem 16. století. Když byl v roce 1596 prodáván rudský statek, byla mezi jeho příslušenstvím uváděna jako nová ves lokalita „na Vlaském“. Podle lánového rejstříku z roku 1677 ve vsi hospodařilo 18 sedláků, v roce 1934 žilo ve 21 domech 242 obyvatel.

Po roce 1848 bylo Vlaské začleněno do politického a soudního okresu Šumperk, ale až do roku 1867 bylo částí Vysokého Potoka. Obyvatelstvo se zabývalo zemědělstvím a prací v lese, v roce 1916 zahájila provoz parní pila poskytující až 60 pracovních míst. Do roku 1945 byla provozována kamenická dílna.

Politický primát náležel německým agrárníkům, ale ve 30. letech již výrazně dominovala Henleinova Sudetoněmecká strana. Před první světovou válkou bylo zahájeno vyučování v německé jednotřídce.

V roce 1949 začal na pozemcích Vlaského hospodařit Státní statek Hanušovice. Pila byla znárodněna a dnes je jediným průmyslovým závodem v obci. V současné době je především rekreační lokalitou bez jakéhokoli občanského vybavení.

*Vlastivěda šumperského okresu
OVM Šumperk, 1993*

(Na snímku z 30. let minulého století je reprodukce známého letoviska Záměček)

Péče o komíny je v současnosti věda

Péče o komíny je u nás stále podceňována, zvláště v domácnostech.

Dnešní komíníci jsou právem hrdi na svoji profesi, která se nezaměřuje pouze na vymetání komínů, ale obsahuje spoustu dalších, vysoce kvalifikovaných činností.

Lhůty pro čištění komínů

Čištění komínů, popřípadě kontrola jejich stavu (§40dst.1) se provádí za rok

nejméně:

a) jsou-li do komínů zapojeny spotřebiče na paliva tuhá a kapalná:

1. do výkonu 50kW šestkrát.
2. s výkonem nad 50kW čtyřikrát.

b) jsou-li do komínů zapojeny spotřebiče na paliva plynná:

1. Do výkonu 50kW, pokud jsou opatřeny komínovou vložkou, dvakrát.

2. Do výkonu 50kW, pokud nejsou opatřeny komínovou vložkou, šestkrát.

3. S výkonem nad 50kW čtyřikrát.

c) jsou-li do komínů zapojeny spotřebiče paliv do výkonu 50kW v rekreačních domcích a chatách, pokud nejsou používány celoročně, nejméně jednou.

Kamila Třhová

Ohlédnutí za rokem 2009 na Vysoké

Víte, že...

Žlutá značka nově svítí (duben-červen)

Aby turisté nevstupovali na pozemek vlastníků „Úsovské chaty“, byla nově instalována žlutá turistická značka vedoucí ke kapličce: Centrální náměstí - parkoviště - objekt bývalé „Staré školy“ - kaple - Vysoké Žibřidovice.

Kaple získala úsměv na tváři (květen)

Pracovníci OÚ Malá Morava, čtyři muži a dvě ženy, provedli opravu omítek kaple a částečně ji vymalovali. Vnitřní i vnější vzhled kaple tak získal na kráse. Oči návštěvníků i kolemjdoucích zálibně spočinou na opravené památce. Budete-li mít štěstí, uslyšíte úchvatné tóny starých varhan, jejichž opravu v hodnotě 10 000 Kč zajistil pan Jiří Macháček.

Mohutná vichřice ničila (24. květen)

I na Vysoké řádila vichřice, která krutě a bezohledně ukončila růst mnoha lesních velikánů. Místo zeleného, někdy zpívajícího, jindy zachmuřeného lesa, se objevily smutné plácí planiny.

Děkujeme členům Hasičského sboru Hanušovice a Lesů ČR za prosekání a uvolnění cesty, pracovníkům ČEZ za opravu potrháných drátů elektrického vedení a rychlé zajištění dodávek elektrické energie.

Kamenné dominanty zvou a svolávají (srpen)

V prostoru sousedícím s parkovištěm byly umístěny dva obří kameny. Na jednom, o hmotnosti 2,8 t, chatari připevnili směrovky na Vojtíškov a do Vlaského. Druhý, o hmotnosti 3,6 t, tvoří dominantu Centrálního náměstí, označuje místo setkání chatarů při řešení důležitých otázek a problémů.

Ačkoliv chatarům pomáhala při instalaci těžká technika, i tak mnozí zúčastnění cítili tlak v pažích a bolest v zádech. Ale výsledek stojí za zhlédnutí.

„Rodný dům“ otce Frantze Schuberta se probudil (září-říjen)

Sedm pracovníků OÚ Malá Morava vyčistilo základy rodného domu otce F.Schuberta. Posečený travní porost, vykácené stromy a vytrhané keře znovu odhalily místo, které je spjato s osudem světové hudební osobnosti. Děkujeme vedení OÚ Malá Morava za pomoc a organizaci úklidu.

Cesta na Vysokou prohlédla (říjen)

Jako každý rok i letos se chatari rozhodli provzdušnit cestu vedoucí na Vysokou. Vysekali trávu podél cesty a odstranili nevzhledné přízemní přírůstky stromů lemujících příjezd k parkovišti.

Sněhová nadílka přišla nečekaně (polovina října)

S nečekanou silou se na Vysokou přihnala sněhová bouře. Vše bylo zavaleno bílým mrazivým příkrovem. Chceme touto cestou poděkovat panu starostovi za projevený zájem, vstřícnost a ochotu pomoci naší postížené oblasti.

Mikuláš s andělem a čertem navštívil Vysokou (5. prosinec)

Ani letos na děti na Vysoké nezapomněl Mikuláš se svými průvodci, s andělem a čertem. Jako místo setkání si opět zvolili příjemnou Hospůdku U Ělišky. Děti s netrpělivostí upíraly oči k oknům, za kterými se měl objevit tolik očekávaný Mikuláš s košem dárečků. Konečně uslyšely hlas zvonku a spatřily dobrotivou a láskyplnou tvář

Mikuláše. Dáreček děti získaly za předvedené básničky nebo písničky. A bylo co poslouchat. Očka dětí zářila štěstím, i když se tu a tam objevila i nějaká slzička. Ta však rychle zmizela, když v ručkách svíraly vytoužený dárek. Svůj dáreček chtěl i nezbedný dovádívý čert, ale klidný a usměvavý anděl mu nedal šanci. A tak čertík musel zmizet s prázdnými rukama.

Zvuky písní se nesly kapli (24. prosinec)

Na Štědrý den ve 22.00 hodin se obyvatelé Vysoké i z okolních míst scházeli v kapli, aby si obohatili Vánoce písněmi. Setkání příznivců se již stalo tradicí a kaple se vždy plní téměř do posledního místečka. Zpěv vánočních písní doprovázela hrou na varhany paní Saša Macháčková a stále se rozrůstající sbor mladých flétnistů. Setkání moderoval pan Jiří Macháček.

Čuprdrinkdown opět lákal (26. prosinec)

Na Štěpána proběhl II. ročník soutěže o nejkratší slivovici. Místem klání byla opět Hospůdka U Ělišky. Všichni účastníci si s sebou přinesli vzorek v množství 0,25 l. V soutěži bylo přihlášeno 11 vzorků pálenek z různého ovoce. Hodnotila desetičlenná komise místních zalců z řad chatarů, funkci hlavního rozhodčího vykonával pan Toník Čupr. Členům komise byly předkládány vzorky pod čísly (majitel dočasně neznámý).

Bodová stupnice se pohybovala v rozmezí od 1 bodu do 5 bodů (1 bod nejnižší hranice, 5 bodů nejvyšší). Absolutním vítězem se stal pan Luděk Svoboda (42 bodů), druhé místo obsadili společně Karel Reichl st. + Pavel Reichl (36 bodů), na třetím místě skončili Jiří Macháček + Ladislav Liška (34 bodů). Třetí ročník soutěže je stanoven na 25. 12. 2010 v 18.00 hod. v Hospůdce U Ělišky.

Silvestr na Vysoké jiskřil oslnivými barvami (31. leden)

Poslední den v roce 2009 začal v 10.00 hodin tradičním setkáním chatarů i obyvatel z okolí U Zvonečku na rozcestí Reichlovi – Liškovi. Poslední zaklínání ohlásilo neúprosný běh času a začátek konce roku 2009. Poslední minuty roku 2009 jsme strávili téměř všichni společně na Centrálním náměstí. Konec roku 2009 a začátek roku 2010 jsme přivítali rozzářenou oblohou nad hlavami všech zúčastněných. Pestrobarevné rakety doprovázené syčavými i ohlušujícími zvuky ozářily daleké i blízké okolí. Vzájemná přání chatarů prokládaly nezbytné a tradiční zvuky otvíraných šampusových lahví. Některým jedincům oslavy vydržely až do časného rána. Ale i to je tradiční a příjemné. Kéž nám zdraví a štěstí vydrží nejen celý rok 2010!

L + S, Vysoká

Vlek u Reichlů. Sněhová nadílka přišla až 3. ledna 2010 a potěšila velké i malé lyžaře.

Co slavíme na MDŽ

Mezinárodní den žen bývá také nazýván komunistickým svátkem. Pravda je však jiná.

Jde o uznávaný den výročí stávky newyorských švadlen v roce 1909. První velké shromáždění za volební práva žen se konalo právě 8. března 1908 v New Yorku.

V srpnu 1910 v Kodani bylo prosazeno pořádání mezinárodního svátku, tehdy bez určení přesného data. Datum 8. března se prosadilo až po první světové válce.

Je pravdou, že oslava svátku byla důvodem k podnikovým oslavám, kde na ženy čekaly většinou rudé karafiáty, chlebičky, občas nějaké to uznání nebo vyznamenání

za vynikající práci a bujně oslavy pánů do pozdních nočních hodin.

Ale byl to taky svátek, na který nezapomněl snad nikdo.

Ve škole se vyráběla přáníčka, děti se učily básničky, pánové nosili květiny a dámy vyvětraly své nejlepší šaty.

A tak si myslím, že to, jestli se svátek jmenuje sv. Valentýn nebo MDŽ, není zas až tak důležité jako to, že si na vás někdo vzpomene i s tím rudým karafiátem.

A tak si popřejme - Vše nejlepší k svátku!

Jaroslava Cehová

Dobrá zpráva pro příznivce běžeckého lyžování

Od 13. ledna 2010 je strojově upravována lyžařská trasa z Malé Moravy (u přejezdu) přes Valbeřice, Vojtiškov, Kaskády Prudkého Potoka až k chatě na Návrší. Tuto trasu, spolu s dalšími o celkové délce 75 km, strojově udržuje vlastními prostředky Sdružení cestovního ruchu Jeseníky. Novou trasu bylo ovšem nutno nejdříve vyřezat a zbavit vyvrácených stromů a větví. Všechny trasy jsou kvalitně značeny značením KČT a v průběhu letošního roku budou doplněny také lyžařskými směrovkami SCR Jeseníky.

Tento úsek je součástí tzv. Jesenické magistrály – lyžařské trasy o celkové délce 150 km, která vychází ze Šumperka u zahrádkářské kolonie Na Lužích přes letiště okolo rybníka Krásné, Anenského dvoru, (odbočka 1,5 km nádraží Víkřovice), Traťovka, Hvězda, motorest Na Skřítku, Nad Skřítkem (možno přes Žlutý potok 5,5 km), Pod Ztracenými kameny, bývalá chata Alfrédka, Mravencovka (možno nad Kotelním potokem 5 km), Karlov pod Pradědem, Pod Vápennou – Kapitánská cesta, odbočka k motorestu Hvězda, Ovčárna, Praděd rozcestí, chata Švýcárna, Kamzík, nad Petrovkou, Červenohorské sedlo, Červená hora, Trojmezí, Šerák rozcestí, pod Černavou, Ramzová, Petříkov, údolím Černého potoka, okolo Císařské boudy, Palaš, Medvědí bouda, Zhořelá, rozcestí Kunčická hora, Kladská brána (odbočka Kladské sedlo – Polsko), Nad Semínkou, Kaplička, Návrší, nad vlekem Hynčice, vojenská silnice, Mokřiny, Hubertova chata, U

čtyř rohů, Pomocná chata, Valbeřice, Malá Morava přejezd, Podlesí, Severomoravská chata, okolo Svaté Trojice, pod Čechel, Partyzánské bunkry, Jakubovice, Hambálek, okolo

rybníku Sychrov, nad Horními Studénkami, Javorovou alejí, až do Štítů.

www.ok-tourism.cz

www.rej.cz, www.obecmalamorava.cz

LYŽOVÁNÍ V MASKÁCH

SOBOTA 27.02. 2010
MASKY OD 14:00 - 16:00 hod. VLEK ZDARMA

**Děti mohou očekávat příjezd bájného rytíře
 ŠTEMICHMANA
 BOHATÉ OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO**

Sněžnické koblihy

Potřebujeme: 650g žlutých, olejnatých brambor, oloupaných a pokrájených, na 1/4 l lžice másla, 125g nastrouhaného sýru, nebo podobného 1/2 lžičky soli, čerstvě pomletý pepř, podle chuti 180 ml ovesných vloček 125 ml pohankové mouky, může být nebělená pšeničná.

Jak na to: Uvařit brambory do měkka, slít a propasírovat je. Lehce smíchat se sýrem, máslem, solí a pepřem. Přikryté nechat zchladnout v chladničce. Předehřát troubu na 200 °C. Dát vločky na plech a opéžit je stejnoměrně v troubě. Zamíchat mouku do vychladlých brambor. Rozdělit směs na 6 stejných dílků, vyválet je na 17 cm dlouhé válečky, obalit je ve vločkách a spojit konce tak, aby vznikly koblihy. Poskládat je na trochu pomaštěný plech a péct po 12 minut.

Oslavili jsme svátek svatého Valentýna

Láska je cit, který nám zabraňuje být bez toho, s kým jsme šťastni nebo pro koho se trápíme. Už stovky let se ji básníci, spisovatelé a zpěváci pokoušejí vyjádřit ve svých básních, knihách a písních. Svátek oslavující tento jedinečný lidský cit - Den sv. Valentýna - má ve světě velkou tradici a velmi zajímavou historii.

Kdo byl svatý Valentýn?

Valentýn, jako člověk, byl vlastně skoro historickou osobností a je hned několik verzí o jeho původu a minulosti. Některé říkají, že to byl křesťanský kněz a existují různé názory na to, jak vlastně den sv. Valentýna vznikl.

Jedna z verzí říká, že původ tohoto svátku se odvozuje od Římana, který byl zavražděn za

to, že se nechtěl vzdát svého náboženství, tedy křesťanství. Zemřel dne 14. 2. 269 před naším letopočtem. Legenda také vypráví, že muž zanechal zamilovaný vzkaz pro ženu svého srdce. Byla to dcera jeho vězňatele a byla také jedinou jeho přítelkyní. Tento vzkaz byl podepsán: „Od Tvého Valentýna“.

Jak slavit valentýnský svátek zamilovaných? Chcete si udělat „oko“, snad jste ani letos nezapomněli pozvat partnera nebo partnerku do restaurace. Ne každý je ale ochoten slavit svátek zamilovaných na veřejnosti. Pokud tedy chcete muže nebo ženu svého srdce překvapit, jistě jste malou oslavu uspořádali doma. Nejdůležitější je připsat. Pronesené přání pro zdraví,

šťěstí a lásku je poselstvím. Mimochodem, poprvé byste si měli připít s milým člověkem z jedné sklenice.

Tradice, které byste měli dodržovat:

Posnídat toast s máslem posypaný skořicovým cukrem. Uvázat svém domácímu mazlíčkoví (pokud to samozřejmě není akvarijní rybka) červenou mašli. Poslat valentýnky nejen své lásce, ale i přátelům. Dát svému protějšku takový dárek, který ho potěší.

Pokud jste všechny tyto úkoly splnili, měli byste se celý rok těšit lásce a přízni od všech blízkých.

Kamila Tóthová